

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Ш. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СТЕЙТАМ ВІЛЬНО ПЕРЕВОДИТИ ДОПИТИ НАД КОМУНІСТАМИ

Вашингтон, 21 травня. — Каліфорнійську Комісію Неамериканських Діань виправдав Верховний Суд Злучених Держав у її праці при притяганні до відповідальності комуністів та інших підірваних елементів; це ствердив, що та праця не суперечить Хартії Громадянських Прав, яка міститься в Конституції. Комісія Неамериканських Діань у стейті Каліфорнія створив стейтвий сенат. Коли комісія видала виклик Вільямові Патрікові Брандгов, щоб він явився перед нею і відповів за те, що він роздавав петицію, щоб не признати комісії фондів на її працю, Брандгов не послувався комісії, його арештували і посадили в тюрму. Тоді Брандгов пізнав комісію до суду, жадаючи для себе відшкодування у висоті \$250,000 нібито за те, що комісія вкорочує його громадянські права. Верховний Суд 8 голосами проти 1 стверджує, що громадянин не має права позивати стейтвову владу за таке діяння, бо стейт має право творити такі комісії. Коли Конгрес прийняв поправки до Конституції, звівши як Хартія Громадянських Вольностей, то — як твердить Верховний Суд — Конгрес дійшливо зупинявся над тим, щоб стейти, приступаючи до Американської Юні, піддалися постановам федеральної Конституції і щоб діяльність стейтвових лігислатур не йшла в розріз із Конституцією.

Нові Роди Атомової Зброї Проти Комуністів

Вашингтон. — Дру Пірсон, звівний газетний колуменіст, довідусться, що Америка вже виробляє для вжитку в Корейській війні такі нові роди атомової зброї: 1. Атомові гармати й гаубиці, з яких можна вистрілювати кулю, що вбиває відразу цілий полк воєнків (коло 3,500 людей). Є теж далекострільна гармата для таких цілей. Їх треба везти залізничним локомотивом. 2. На випадок нападу на Корею літаками, американська протиповітряна артилерія має такі гармати, що не потребують людської обслуги. Отже можна ними стріляти на ворожі літаки з укриття навіть під самою боевою лінією. 3. Є готовий легкий супер-танк для наземної армії, який може перегнати всі інші досі знані танки. 4. Найнебезпечнішу зброю становить собою підземна атомові міна, що може встановити радіоактивну смугу землі, через яку не переберуться ніяке наземне військо.

ПРОДУКЦІЯ АМЕРИКИ НА 314 БІЛІОНІВ РІЧНО

Вашингтон. — Американська продукція товарів і послуг дійде до \$313,900,000,000 річно як встановлено на підставі підрахунку вартості продукції за перші три місяці від вибуху корейської війни. У тому часі продукція досягла \$42,000,000,000. За даними департаменту торгівлі, основним стимулом теперішнього виробництва є оборона програма уряду.

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА ПІДНЯТИ ПОДАТКИ ВІД 1-го ВЕРЕСНЯ

Вашингтон. — Палата комісії способів і засобів ухвалила ймовірну дату для підвищення особисто прибуткових податків, а саме день 1 вересня. Комісія ухвалила тимчасовий план підвищення цілої податкової таблиці на три відсотки, а це дало б нові прибутки в сумі \$2,845,000,000 річно. Це означає недостачу \$750,000,000 супроти загальної суми податків, яких домагався Труман.

БРЕДЛІ: МЕН АРТУР НАРАЖАВ НА НЕБЕЗПЕКУ ЦИВІЛЬНУ ВЛАДУ

Вашингтон. — Продовжуючи свої свідчення перед сенатською комісією, у понеділок, голова об'єднаних генеральних штабів ген. Омар Н. Бредлі заявив, що об'єднаний ген. штабів одностайно згодився на звільнення з верховної команди на Далекому Сході генерала Доглеса МекАртура тому, що він своєю політикою загрожував авторитетові цивільної влади країни в користь військової влади. Крім того, ген. МекАртур своїм домаганням розширити війну проти китайських комуністів зменшував силу Злучених Держав в інших частинах світу, не зважаючи на те, що цим він викликав Росію до мішування у війну. Навпаки, твердив Бредлі, коли уряд хоче обмежити теперішню війну до самої Кореї, то тим самим робить великий крок, щоб оминуть третю світову війну.

В АМЕРИЦІ

● Два провідні духовники: Монс. Едвард А. Волш, віцепрезидент католицького університету Джорджтаун у Вашингтоні і д-р Деніел А. Полінг, редактор протестантської газети „Крісціяні Геральд“ з Нью Йорку вели між собою кризу радіо розмови в неділю увечері в справі світської небезпечності комунізму. При цій нагоді один одному висловили претензії на міліяри.

● 2,000,000 привірників кімквечки про цивільну оборону під заг. „Викриття під атомовою атакою“ („Survival Under Atomic Attack“) розійшлися між населенням. Адміністрація Цивільної Оборони у Вашингтоні вважає, що люди вже починають інтересуватися такими справами і недавня байдужість зникла.

● Сім нових стипендій „феллоушип“ роздала фундація Гутенгайма на високі студії ракетового руху вперед. Між ними є Марсел Вінокур, родом з Чехословаччини.

● Судово заборонили заарештування саєтки на півдні піднесення ціни на ринку в Центральній Каліфорнії. Заборони домагався департамент справедливості на підставі закону про трести.

● Атомові зброї готова для вжитку в Кореї. Це тільки питання часу, коли вона туди буде вислана, сказав у Сіяті (стейт Вашингтон) голова ген. штабу армії, ген. Лоттон Коллінс.

Тегеран, Іран, 22 травня. — Іранський міністер закордонних справ Вагер Каземі закликав вчора до свого бюра американського амбасадора Генрі Ф. Греді, та передав йому написану заяву, в якій гостро критикується становище Злучених Держав в теперішньому ірансько-британському спорі в справі націоналізації іранської нафти і тим самим виласнення британських нафтових концесій в тій країні. В заяві іранського міністерства закордонних справ, переданій раніше закордонній пресі, говориться, що остання політика американського державного департаменту в справі іранської нафти викликає „дуже небажане і несподіване враження в компетентних іранських колах“. Теж іранський преміер виступив по середньо проти Злучених Держав, заявляючи, що вони, разом з Британією, блокують програму його господарських реформ, заставляючи багатьох іранців „жити як печерники“. Преміер не назвав Британію й Америку по імені, але це виходило ясно з його фрази, що „деякі приязні країни“ зв'язали йому руки і ноги в його захо-

ІРАН КРИТИКУЄ ЗДА ЗА СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ НАФТИ

дах „вивести іранський наріз з перед-історичного життя“. З дальшого розвитку британсько-іранських нафтових непорозумінь подається такі факти: Британія вже здержала деякі виплати Іранові, що заставило іранський уряд здержатися від проголошення „перших конкретних заходів“ для перебрання нафтових концесій, по боюючись дальших санкцій. Іранський уряд мав виявити готовість переговорювати з Британією спірну справу, але тільки тоді, як Британія визнає націоналізацію нафти за вже доканий факт. Рівночасно іранський уряд приготував формальну відповідь на британську ноту з остерогою, що націоналізація може мати „серйозні консеквенції“. Англо-американські нафтові компанії мали в міжчасі відкинути іранське запрошення вислати своїх фахівців для допомоги в переведенні націоналізації. В дальшому розвитку дискусії в справі нафти, в дипломатичних колах по боюються можливість проти-англійських і проти-американських заворушень іранських релігійних фанатиків.

НОВА ПСИХОЛОГІЧНА ВІЙНА ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ КИТАЮ

Вашингтон, 21 травня. — Злучені Держави підняли кампанію у психологічній війні в Китаю, яка в свій час може призвести до об'єднання всіх протикомуністичних елементів у тій країні й скинути комуністичний режим у Пейпінгу. Після довгої підготовки у департаменті стейту, американські погляди на китайську справу почав передавати до відомої китайського населення „Голос Америки“. Нове у цій справі те, що Америка рішуче зрєкла з всяких спроб наладжування з комуністичним Китаєм і через радіо повідомляючи китайців, що вільний світ визнає тільки вільне представництво китайського народу. Таким представництвом може бути теперішній китайський націоналістичний уряд, або якийсь розширений, а признаний населенням, уряд. Ген Бредлі, у своїм свідченні перед сенатською комісією у поведілок виразно заявив, що військова влада Америки не противиться спробі переїзду китайського націоналістичного уряду Чіан Кай-ші на китайську сушу, одначе не хоче давати свого військовому допомогти в цій справі. Департамент стейту заперечує, наче б то уряд змінив свою політику у відношенні до Китаю, а як хто хоче оперти такі свої висновки на промові асистента секретаря стейту Діна Роска у Нью Йорку, не має до цього підстави. Департамент стейту заявляє, що нові вияви в справі Китаю це „тільки потвердження надій“.

СОВЕТСЬКІ КОНЦТАБОРИ ПЕРЕД СУДОМ МІЖНАРОДНОЇ ОПІНІЇ

Брюссель, Бельгія, 22 травня. — Вчора тут почалася оригінальна політична імпреза, з наданням якої є поставити перед судом світової опінії каторжну систему советських концтраційних таборів. Зорганізована приватними людьми Міжнародна Комісія Проти Концтраційних Таборів, яка складається переважно з колишніх в'язнів гітлерівських таборів та деяких цаєлявих втікачів з таких самих советських, „судовий процес“, з усіма формами традиційних європейських судів. Процес відбувається у величавій залі одного з місцевих палаців. Трибунал творять: 5 „суддів“, всі колишні в'язні гітлерівських таборів смерті, подібно, як і „судові урядники“ та „генеральний прокурор“, Давид Русет, що в додатку був колиш є теж комуністом і в 1948 році виступив публічно з обвинуваченням проти Советів власне за концтраційні табори. „Суд“ почався хвилюючо мовчанням в пошани перед мільйонами тих, хто згинув в советських концтаборах. Опісля Русет відчитав „акт обвинувачення“, подаючи коротко історію советських концтраційних таборів, їх розвиток і теперішній стан та поновнені в них злочини над людиною. З'ясовані ним факти в загальному відомі українцям. В дальшому визнаватимуть свідки, колишні в'язні советських

ЗУДАН ПРИГАДУЄ СПРАВУ ЗГОЛОШЕНЬ

Філадельфія, 22 травня. — З канцелярії ЗУАДКомітету пригадують загалові нової української імміграції справу зголошення на підставі яких має бути виготовлений звіт для Комісії Переміщених Осіб у Вашингтоні. Йдеться насамперед про зголошення всіх тих новоприбулих, що вже були покликані до служби в американських збройних силах. Друга категорія — це зголошення професіоналістів — лікарів, інженерів, учителів і т. п., що вже влаштувалися на професійній роботі і, вкінці, зголошення всіх, подаючи в усіх випадках ім'я і прізвище, адресу та рід затруднення. Було б дуже побажане, щоб поодинокі особи або їх групи, зокрема воєнків, надіслали теж свої поодинокі або групові фотознімки, які будуть додлені до звіту. Кожному з новоприбулих повинно залежати на тому, щоб так звідомлення для урядових властей було найповнішим свідченням великого вкладу нової української імміграції в американське життя та його поодинокі ділянки. Зголошення посилають на адресу ЗУАДКомітету:

Перед Концертом Б. Максимовича

Нью Йорк. — Концерт відомого вже в музичних колах українського піаніста Бориса Максимовича викликав помітне заінтересування теж в американському музичному світі, доказом чого може послужити хоч би поміщення в Н. Й. Таймсі фотознімка артиста. Концерт відбудеться в середу, 23 травня, в Таві Гол при 113 Вест 43 вулиця, в год. 8-ий ввечері. Треба сподіватися, що теж широкій українській загал Метрополіт використас нагоду та прийде на концерт свого славного земляка.

● Кардинал Гріффін, католицький архієпископ Англії, ствердив вчора у своїй промові, що жертвою комуністичного режиму в Східній Європі, зокрема в Україні, є спокій вже понад 10,000 священиків і єпископів.

● 43 свіжо обраних республіканських членів палати репрезентатів у Конгресі заявили за відставку секретаря стейту Діна Атчесона.

ЗНОВУ ПРИПИНЕНО ЧЕРВОНИЙ НАСТУП В КОРЕЇ

Ворог починає відступ. Аліанти перебирають ініціативу на фронті.

Токіо, 22 травня. — Довго підготовлюваний і рекламований великий весняний наступ червоних в Кореї був припинений вчора теж в його „другій фазі“, як ворог, розбитий силою зброї аліантської піхоти, артилерії і авіації, почав відступ в напрямку 38-мої паралелі, а аліантські війська знову перебрали ініціативу на центральній і західній ділянках фронту. — Сильна колонна аліантських військ, переходячи від оборони до наступу, вступила вчора до залишеного раніше міста Мунсан, 22 милі на північ від Сеул і тільки 10 милі на південь від паралелі. Ще тільки на східному секторі фронту ворог пробував в поодиноких випадках наступати, але безуспішно. Проте, речник аліантського командування остеріг, що сьогодні було б ще передчасно говорити про відбиття другої фази ворожого наступу, бо червоні, зі своїми 60 дивізіями в Кореї та з великими резервами і можливостями доповнені, ще мають силу відновити свій наступ, якщо тільки потраплять відв'язатися від аліантів, перегрупуватися та забезпечити свої армії новими поставленими зброї і воєнного матеріалу. На поодиноких секторах фронту червоні втікають назад на позиції, з яких почали другу фазу свого наступу. Аліантські війська, що попереднього дня відібрали від червоних зруйноване місто Уїдхонгбу, вчора вже загналися аж до 38-мої паралелі, майже не натрапляючи на сліди живого ворога. Полонені червоні китайці і північні корейці визнають, що їх приготовлювано на „рішальний наступ“, щоб „скинути американців в море“. Їм видано досить зброї і харчів на 12 днів, але наступ вже почався без будь-якого переконання серед воєнків, що ті цілі можна буде досягнути. Між іншим стверджується, що в бою на фронті китайські червоні у великій кількості виступають ті національно-китайські частини, що були захоплені або перейшли на червоний бік підчас громадянської війни в Китаю. Теж впродовж вчорашнього дня аліантська авіація безупинними атаками розгромлювала ворожі „недобитки на фронті та нищила воєнні об'єкти у ворожому за-пілі“.

ОСТАННІЙ НАКАЗ ПЕРЕД ВИПРАВОЮ НА ВОРОГА в Кореї одержує залога американської суперфорси В-29 на базі в Оніані, Знаки на „лосі“ великого бомбардувальника вказують на кількість відбутих вже виправ, під час яких збито теж три ворожі літаки. Американські авіації задержували у великій мірі поразку ворожих наступів, дарма, що виконували переважаючі чисельно силами.

За 5 Днів Ворог Втратив 60,000 Воєнків

Токіо, 22 травня. — Червоні були змушені припинити дальші спроби свого наступу в Кореї головно з огляду на величезні втрати, які вони понесли впродовж останніх п'ятьох днів свого наступу. Аліантські патрулі, що заганяються тепер знову далеко за відступаючим ворогом, переходять через терени, цілком засіяні ворожими трупами. Впродовж останніх 5 днів ворог втратив щонайменше 60 тисяч воєнків, отже майже половину тої кількості, що брала безпосередню участь в наступі. Неофіційно вважається, що ці ворожі втрати є далеко більші і висносок щонайменше 70,000. Рівночасно департамент оборони у Вашингтоні повідомив, що ворог впродовж останніх 5 днів наступу мав 58,000 поражених втрат, тоді як аліантські втрати в тому самому часі є дуже малі, бо вносять всіх тільки 1,618 воєнків вбитими, поране-

ними і пропавшими. Процентово це значить, що за кожного вбитого або пораненого аліантського воєнка ворог платив 36 власними воїнами або пораненими. Самі тільки американські втрати в тому часі вносять 134 вбитими і 826 пораненими, південні корейці мали 48 вбитими і 497 пораненими, тоді як „інші аліанти“ втратили 22 воєнків вбитими і 91 пораненими. Величезні втрати ворога є наслідком переважаючої сили аліантської зброї та глибокої стратегії червоного командування, що висилас свої війська до бою лаву за лавою, не дивлячись на те, що вони справді йдуть і гинуть „як мухи“.

ГЕШТАПОВЕЦЬ ПРИЗНАВСЯ ДО БИВІВСТВА КАТОЛИЦЬКОГО ЛІДЕРА 17 РОКІВ ТОМУ

Берлін, 22 травня. — Перед німецьким судом почався тут процес проти Курта Гільдші, колишнього майора гітлерівських СС-ів, обвинуваченого у вбивстві міністра транспорту і відомого католицького діяча, д-ра Еріха Клявснера, що був рівночасно головою німецької Католицької Акції. Гільдші, що під час війни на східному фронті втратив одну ногу, — ввєс час заперечував свою вину і аж на суді, невідомо чому і з яких мотивів, нагло почав розкривати жажливий злочин, на якому бувдовався гітлерівський режим. Він признався, що після відомого т. зв. „пучу Рема“, зорганізованого Гітле-

ром в 1934 році з метою знищення опозицію, Гільдші дістав від тодішнього заступника команданта СС-ів, вбитого опісля чехами відомого гештапівського ката Гайдріха, довгу листу осіб, яких треба було „сприятати“. Д-р Клявснер був першим на тій листі. Гільдші зайшов до його міністерської канцелярії та казав йому збиратися на переслухання до гештапо. Як Клявснер, готовий до виходу, обернувся, щоб вийти, Гільдші уловив його одним вистрілом з пістолі, яку, з доручення Гайдріха, залишив коло вбитого, зголошуючи формально, що той поповнів „самогубство“.

РОЗКРИТО НОМІНФОРМІВСЬКУ ЗМОВУ В ЮГОСЛАВІЇ

Београд, 22 травня. — Югославські власті сьогодні повідомили про розкриття закордон на широку скалю комуно-комінформівської змови проти теперішнього режиму маршала Тіта. Змову очолював колишній голова профспілки металургічних робітників, Лазар Плавчич, якого заарештовано. Плавчич мав бути в контакті з агентами Комінформу, саботуючи рівночасно оборонні заходи своєї країни. При цій нагоді югославська преса ще більше розголосила свої виступи проти Москви і Кремля та його сателітів. До якого безглуздя і блазенства доходить советська „опіпка“ над сателітатами, свідчить найкраще безприкладне ідолю поклонство Сталінову. Згідно з підрахунками югославської газети „Ворба“, чеський комуністичний орган „Руде Право“ тільки в одному виданні з 6-го травня — згадус 770 разів Сталіна по імені, додаючи завжди до цього багато-прикметникові епітети.

В СВІТІ

● Адмірал сер Родерік Мек Грігор має переїзти в грудні цього року голоне командування королівської флотії — повідомила британська адміралція.

● Верховний судья в Гонг Конг сер Джард Гові, ствердив, що американські авіаційні компанії не потрапляли виказати свого права власності на 40 колишніх транспортних літаків національно-китайського уряду і рини передачі ці літаки китайським червоним.

● Китайські комуністи заарештували, згл. задержали трьох британських громадян.

● В Індії продовжується завзята дискусія над внесенням урядом законопроект для конституційного обмеження свобод преси.

● Продовження обов'язкової військової служби до 12 місяців вирішив норвезький парламент.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc. P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Державі Свободи і закордоном:			
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою):			
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редація не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕСНА ГРА

„Чесна гра — це американський спосіб життя. Чесна гра — це „ізм“ Америки. В минулому він тріумфував над усіма „ізмами“ ненависти і я певен, що те саме станеться і в майбутньому“.

Цими словами промовляв „старший державний муж“, Барнард Барук, до американської молоді з нагоди 45-літньої річниці конвенції „Хлоп'ячих Клубів Америки“. Належав він до них вже тоді, коли можна було їх порахувати на пальцях руки. Сьогодні є їх 335!

Барук говорив про світовий конфлікт між тоталітаризмом і демократією, зокрема між Совстами і Злученими Державами. Советська філософія — казав він — не вірить у здатність народу правити собою, коли американська система побудована на вірі в народ. Сьогодні становище таке, що переможе або Америка, або диктаторська система, себто влада одиниці, чи малої горстки вибраних. Барук не сумнівається, що американська система краща та що вона мусить перемогти, якщо дивілізація має втриматися. Однак він не бачить перемогу на багатствах Америки, на її великанській продукційній силі. — Сьогодні — каже Барук — найважливіше те, чи Америка і вільні народи зуміють себе здисциплінувати до такої міри, щоби добровільно могли жертвувати собою і складати на вівтарі свободи стільки, скільки вимагає советський режим із своїх вільняків. Диктатори не мають потреби зважати на якісь вищі закони чи принципи. Вони їх не визнають. В них все побудоване на ненависті людини до людини, на знищенні в людині всякого почуття самоповаги, коли в такій країні, як Америка, треба класти вагу на самодисциплінованість, на певні правила, яких треба кожному придержуватися, на взаємоповагу і стриманість, на те, як грати, а не тільки на те, щоб виграти.

Чесна гра — каже Барук — не втримається в такій суспільності, яка не дбає про засади моралі та справедливості. Тому саме організовані злочини, шундерство та політична корупція, про які останніми часами було так багато мови, є для чесної гри великою загрозою. Як можна боротися із молодечею злочинністю, коли скорумповані люди займають високі суспільні становища і ламають усілякі моральні засади, охороняючи злочинців перед законом? Тому, коли молодий злочинець стає перед судом, разом з ним стає також ціле суспільство, яке не дає тій молодій людині прикладу, як треба, чесно жити і йоводитися. Не буде „чесної гри“, коли існують соціальні несправедливості, теж і в таких обставинах, коли багата класа втікає з міст до гарних жител на передмістях, залишаючи місто біднішим і менше освіченим. Замість чесної гри ростиме охота якнайкорше розбагатіти і то всякими засобами.

Завваги Барука — тільки приклад того, як тепер в Америці ламаються на різні лади підняти громадський мораль. Це вияв розуміння тієї правди, що демократія може вдержатися тільки там, де захована висока публічна мораль. Над цєю справою дебатують тепер також і в Конгресі, думаючи зарадити ліхові відповідним законодавством. Усе це не допоможе, коли саме суспільство ставитиметься похлябиво до всяких проявів нечесної гри з боку тих, яких воно вибрало на різні становища. При цьому треба пам'ятати, що основних засад чесної гри повинні навчати дім і школа, а як у всякій моралі, так і тут, на першому місці — релігія.

ВІД ПРЕСТОЛУ ДО БЕРЕЗИ

о. С. Гаюк

8) — „Так“
— „Які?“
— „Православні“
— „А чого ти скучиш біку пишеш до Берези?“
В думці майнула — що ж відповісти?
— „Бо дуже пишався мялем“
— „Не пишався мялесь, а не хцялесь, скучиш сину, кохачь Ойчизни Маткі, Польскі Найяснейшій“.

По тому короткому діалозі я сподівався ударів, але поліцей, різко повернувшись, відійшов. Не дарували також інші поліцей, кілька інших відділів ішли з групи, пшшли з подібними привітаннями здохів цілої колони.

Мені почало боліти серце, боліти справжнім фізичним болем, хоч до того часу я ніколи подібного болю не відчував.

Врешті скінчилися всі офіційні церемонії. Перед нами відчинилася брама. Впала коротка команда:
— Бачнось! В право зворот! Бегем марш!

Передні двійки немов незрозуміли про що ходять; вони ще йдуть, хоч приспінено, але ходом. Вдруге падає команда велеким істеричним надзвичайним голосом:
— Б-с-г-е-м!

Я бачу, як в передніх двійках проф. Кобрин, проф. Власовський, Нестор Сагайдачний, д-р Родинський, Юрко Кульчинський вже рушили бігти.

— Бегем! Бегем!

Ми вже біжимо за ними, за нами біжать інші нарі, підтягнені дикими криками і гумовими пальцями, біжить, жене вав, предвожєзна колона в'язнів. — Поліцей на ровері вказує дорогу. Вся наша колона біжить слідом за ним. Минаємо браму, біжимо вузькою вулицею в напрямку військової казарми.

Мені в довгій ярісі з широкими рукавами, з ругзаком на плечах та ще одним мішком і копом зовсім бігти незручно. Задні, напуджені пальцями, сильно натискають. Мішок і коц перекидаю на праву руку, а лівую підбіраю поля ярісі і біжу, біжу стрімголов вперед.

За причілковою стіною казарми роверист різко повертає вправо і вправджус нас в ще одну браму за широкими дратяними засіками.

Ох, доле ж моя нещаслива! За цими дратяними засіками кілька сот поліцей розставлені по обох сторонах дороги, озброєні в гумові пальці, кийки, бучки, цурпалки та у все інше, чим можна було б дошкульно вдарити, — чекають на нас...

Нас охопив жах. — Передні мимоволі здрігаються, спинається на мить, але натиснені задніми біжать напролом інакш...

Б'ють жорстоко, б'ють немилосердно, б'ють по чім бачать, по спині, по голові, по обличчю. Б'ють не жалюючи, бо це ж б'ють ляхи зненавидженого „русина“.

В річницю Ротердамської Трагедії

Точно 13 років тому, дня 23 травня 1938, згинув з рук большевицького агента в Ротердамі організатор і провідник революційного українського націоналістичного руху після першої світової війни, колишній командант славного Корпусу Українських Січових Стрільців під час війни, голова Української Військової Організації (УВО) і голова Проводу Організації Українських Націоналістів після неї, полк. Євген Коновалець. Смерть цього невтомного і активного борця за волю України, головного організатора і керівника українського визвольного руху під час найчорнішої депресії після програної війни та втрати короткотриваючої державності, була без сумніву одною з найбільших трагедій і одним з найбільших ударів та рівночасно одною з найбільших жертв, яких завдав і яку прикмі український визвольний рух впродовж своєї так багатой на жертви історії.

Постать сл. п. Полк. Коновальця та його ролія в новітній українській історії ще далеко не висвітлена, бо й сьогодні це не все про нього можна сказати. Революційна боротьба, яку він започаткував та якою до останнього свого віддиху керував, продовжується. Підпільний характер тої боротьби в минулому і сучасному та її міжнародний комплекс не тільки не дозволяють сказати всього тепер, можливо — притрують грубою верствою тасмннці, а опісля й забуття багато подій і вчинків полк. Коновальця, що могло бути найбільш яскравим свідомством небуденної індивідуальності того революційного провідника. Проте, це в нічому не зменшує запевненого йому місця в українській історії.

Індивідуальність полк. Євгена Коновальця характеризується сьогодні двома періодами розвитку в українській націоналістичній революції: ідейним розвитком і суттєвістю перед його смертю, та важкою внутрішньою кризою після неї. Сама українська революція, як така, після смерті Полковника Коновальця не тільки не припинилася, але в багатьох випадках це більше розгорнулася, проявилася масовим збройним зривом проти німецького і російського окупантів під час другої світової війни та після неї. Але в усіх цих подіях думки багатьох українців завжди зверталися до трагедії в Ротердамі та з тугою запитували долю, „що було б“, якби цієї трагедії не було та якби Полковник був залишений між живими й тоді, як світ знову горів всіми вогнями другої світової завершення.

Створений і очолюваний полковником Коновальцем зорганізований український націоналістичний рух цілком певно не сказав ще свого останнього слова, яким буде тільки здійснення ідеї Самостійної, Соборної Української Держави. Сьогодні, 13 років після смерті Полковника, боротьба за здійснення того найвищого українського ідеалу не тільки не припинилася, але навпаки, — далося поширюється і ради-

ця боротьба вже кілька років після його смерті перейшла в руки створеної ним організації, а сьогодні вона стала всенародною в найширшому розумінні того слова. І це дає підставу твердити, що в Ротердамі кров цього великого Українця і воля та борія за визволення свого народу, не пішла на марно та що раніше або пізніше вона видасть свій великий оwoч — волю. Тоді полк. Коновалець займе передове місце в українському Пантеоні.

М. Приходько, (Торонто) Пробиваймо мур байдужности

Люди, що стояли біля керми світової політики, довго слухали мітичних оповідань про російську миролюбність і демократичні прагнення та натуру кремлівських володарів. Сталіни називали донедавна добрим „Джо“, а з Білого Дому в 1945 році заявлено, що Росія ніколи в своїй історії не провадила агресивних воєн...

Зрозуміло, що під такий аккомпанімент Л. Беріі, з допомогою Фулксів і Розенбертів, легко було викрасти тасмннці атомової бомби, а Кремлю — забезпечити своє панування в Сх. Європі та без пострілу захопити під повний контроль 350 мільйонів китайців і підготувати „війну добровольців“ у Кореї з чужим гарматним м'ясом.

Треба було аж тисячяких людських жертв у Кореї, щоб демократичний світ частково здробився від небезпечного зазіллення і зрозумів де джерело всіх небезпек. Проте, ще й сьогодні несли напрями бо-ротьби з цими небезпеками, ще й сьогодні є багато прихильників „замірення“, „ізоляціонізму“, поділу на „сфери впливу“, і т. подібних наївних проєктів, що лише послаблюють сили демократичного світу і можуть призвести до небезпечних, навіть катастрофальних, помилок, як це мало місце, приміром, в повосний політиці на Далекому Сході і в Сх. Європі.

В тому ж напрямі діють також советські агенти і ті російські емігранти, яким на серці лежить збереження за всяку ціну цілості російської імперії. Щерці з них, (як і сама Москва), невпинно, всіма способами доводять про непереможність Росії (справжній блеф!) розсіваючи тим небезпечні настрої дефізету. Другі (як, приміром, Д. Далін у своїй останній книжці; опублікованій одним з американських університетів), радять не чіпати Росію, бо там, мовляв, незабаром наступить внутрішній переворот. Зовсім виразна і жалва А. Керенського, лідера російської еміграції: „Лише поганій диктатор, ніж різати живе тіло Росії“.

З багатьох впливових становищ, що їх встигла поєісти в ЗДА, Канаді й ін. країнах Заходу пореволюційна російська еміграція, уперто переконують чужинців, що Україна — це лише „німецька інтрига“, що „ми всі браття“, що думати про розподіл Росії, це значить віддати охоту всьому населенню СССР боротися проти Сталіна і т. п. Такого роду впливи знаходять, на жаль, стежки навіть до Департаменту Стейту і часом відбиваються відголосом у Голосі Америки. Вони переш-

Балканська бочка з порохом

В історії XIX і XX сторічч Балкани придбали собі сумну славу як джерело всяких заврушень, що звичайно втягали у війну й великі держави. Перша світова війна виникла на цьому просторі, друга лишила там свої глибокі сліди і, коли буде третя війна, Балкани будуть у ній грати важливу роллю.

В останніми часи серед політичних кол звернуло увагу проханія диктатора комуністичної Югославії до західних держав поможти йому збросю. Югославія, з огляду на більшовладу з боку СССР і „народних демократій“ уже раніше мусіла брати економічну допомогу від заходу. При цьому Тіто джає нам сказати їм все, що ми хотіли б.

Доступ на сторінки англо-мовної преси виключно тяжкий, і не тому, що ми не вміємо писати, а з кількох інших, незалежних від нас причин, на яких ми як і тепер не зупиняємося. Тому треба думати, що, приміром, цілком слушною була організація англо-мовного українського видавництва — „Фрі Ворд Паблішнґ Ко“ в Торонто, яке має на меті діяти серед неукраїнців в обороті українських інтересів насамперед. Брошури і книжки, що їх В-во має намір видати, йтимуть за редакцією відомого радіокоментатора СВС і редактора закордонних справ „Сатердей Найт“ — Вілсона Вудсайда. Це останнє — важлива запорука успіху і довіря до В-ва з боку англо-мовних читачів.

Але треба мати на увазі, що справа реалізації англо-мовних видань, особливо на початках, коли це не втворювало стежки до англо-мовних читачів, повинна мати підтримку широкого українського загалу в Канаді й Америці. Зміст цієї підтримки простий: кожний з тих, хто вважає таку роботу необхідною, або принаймні корисною, повинен замовити кілька примірників тих видань і передати їх своїм знайомим, американцям чи канадійцям не-українського роду, а видання вже зроблять свій вплив на читачів. Про той вплив говорять широкі позитивні відгуки англо-мовних читачів зокрема на брошуру „Комунізм ін Ріелті“, видану в Торонто.

В першому плані В-ва є брошура „Москов'с Драйв Фор Ворлд Домінейшен“ (виходить з друку наприкінці травня ц. р. — 50 ц.) і книжка „Вон оф дї 15 Мільїон“ (жовтень ц. р.) — про терор і концентраційні табори „найдемократичнішої країни світу“. Адреса Видавництва: Free World Publishing Co., Box 462 Term A., Bay & Front St., Toronto, Ont., Canada.

Наш спільний обов'язок — енергійно підтримати цей добрий почин, — створити нашою, бодай мінімальною, участю в цій справі більш можливості поширення нашої правди в світі. А поза тим, не втрачаймо жодної можливості всіма способами здобувати друзів і прихильників серед англосаксів та інших, бо вони можуть відіграти велику роллю в допомозі Україні стати вільною й незалежною.

рез якісь менші задротовані фіртки, вправджус нас на вільну площу та зісковзвши з ровера різко наказує нам:
— На ду... сяд!

Всі сідають на землю. Всі спитнілі, бліді, задихані. Мені бракує повітря. Я задихаюсь. Тяжкими молотами кров б'є в голову. Майже ретшками сил і невтраченої ще зовсім свідомості, я дрижачими руками розв'язую мішка, в якому була пляшка лімонаду, переданої мені дружиною ще на станції в Крем'яні при прощанні. Я жалдіво припадаю устами до цієї пляшки. Простягаю пляшку найближчому, але незайомому мені дружиною, бо всі люди в шаленому гоні перемішалися.

— Прошу, напийтеся! — промовляю до нього.

На мене споглядають ласкаві очі.

— Ні, дорогий отче, дякую красно, пийте самі, я бачу, що вам є дуже зле“.

Дивлюсь, ліворуч — також незнайоме обличчя.

— Звідки ж ви, панове браття? — питаю.

— З повіту Лісько, — відповідають.

— А я з Крем'янецького, з Воляні!“

— Далекі брати, але рідні,

Тіто — демократ був би в сучасній боротьбі менше корисний для справи демократії, як Тіто — комуніст. Він творить розквіт в рядах комуністів. Тому то така нечувана ненависть до нього в Москві. Захід різніми заявами дав Москві зрозуміти, що не допустить до нападу на Югославію. Недавній відвідини генерального секретаря ОН в Београді це ще раз ясно підкреслили. Тіто рішучий боротися. Своєю популярністю він недавно збільшив ліквідацію колективізації. Напад на нього не можна буде локалізувати так, як корейський конфлікт. Є поважні причини ждати іскри для вибуху балканської бочки з порохом від боротьби Сталіна проти Тіта. Найближчі місяці можуть принести великі рішення і події на Балкани.

Н. О.

— тяжко зіткнувшись додас сучасні з ласкавими очима.

Минуло вже багато років від того дня, від тієї гіркої хвилини і я, не знаючи і не знаючи імені цієї людини, згадую її з особливим сентиментом і ці такі теплі, шляхотні і глибоко патріотичні слова.

(Продовження буде)

В. Іс

ПЕТЛЮРА НА КУБАНИ

Минуло чверть століття зодня вбивства Симона Васильовича Петлюри... Він був люди розквіту сил... У 1899 році Симона Васильовича виключено з семінарії в Полтаві з вищих богословських класів...

запорожців). Отже діти поза класою щебетали українською мовою, а старші козаки розмовляли, як казав Ф. А. Щербина „кубанською мовою“... На Кубані Петлюра пробував учителювати, але без спеціальних фахових кваліфікацій та це „залямований“ маєнством, він міг дістатися лише до церковно-приходських шкіл...

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Потатки з совєтської преси)

НА КОЛГОСПНИХ ПОЛЯХ

В цілій Україні розпочалися весняні польові роботи. В областях організують розносні і розвізні латки для розділення товарів широкого вжитку поміж колгоспників на роботі в полі...

НАРАДА ТВАРИННИКІВ

При кінці березня у Києві відбулася „р е с п уб л и к а н с ь к а нарада працівників тваринництва У С С Р“... Ігор Совецький

НА 151% І ОВЕЦЬ — НА 101%

Дніпропетровська, Запорізька, Ізмаїльська, Закарпатська, Київська, Чернівецька, області виконали квартальний план постачання м'яса державі достроково; здохши на 35,5% більше, як оріє.

ЛЬВІВСЬКІН „ОКТЕБЕРЬ“

У Львові вийшло перше число місячника „літературно-художнього і громадсько-політичного“ ж у р н а л у, органу спілки письменників „Жовтень“.

ДЖУЗЕППЕ ВЕРДІ

(1813-1901)

Весь культурний світ, а насамперед столичні та музичні осередки Європи і Америки, відсвяткували вчорашню 50-ту річницю смерті найвизначнішого італійського оперного композитора Джузеппе Верді.

ють небувале зацікавлення в чужинецьких музичних середовищах.

З хвилиною, коли Італія остаточно об'єдналася, Верді спрямував всю свою увагу на реформу музичної драми. На тім принципі постають три великі опери: „Аїда“ (1871), яку композитор написав з нагоди відкриття Суецького каналу, „Отелло“ (1887) та комічна опера „Фальстаф“ (1892).

І в нас, українців, Верді найшов собі прихильників. Відколи оперні театри на наших землях виставляють опери в українській мові, Верді належить до основного репертуару. Наші найкращі співацькі сили оперних театрів у Києві, Харкові, Дніпропетровську тощо виконували зразково такі перлини оперного мистецтва як „Травіата“, „Трубадур“, „Ріголетто“.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ!

ТОВ ім. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 334 У. Н. СОЮЗУ : влаштує : ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО з приводу 25-літнього ювілею існування відділу В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 Р. В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ.

ГОЛОВНА УПРАВА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ, ІНК.

ДРУГИЙ РІЧНИЙ З'ІЗД СУМА — відбудеться в днях — 26. І 27. (СУБОТА-НЕДІЛЯ) ТРАВНЯ 1951 Р. В ЗАЛІ „ВЕБСТЕР ГОЛ“

11-та вулиця, між 3-ю і 4-ю Євеною, в Нью-Йорку. ПРОГРАМА З'ІЗДУ: СУБОТА, 26. ТРАВНЯ: Реєстрація Делегатів і Гостей від 10-ої год. ранку.

В годині 8-їй ввечері початок ЗАБАВИ З ТАНЦЯМИ в залі „Вебстер Гол“.

В 9-їй годині Богослуження в Українських Церквах. В годині 10:30 ранку, продовження наради:

В годині 4-їй пополуноді в залі „Стайвезант Гайскул“, 15. вулиця, між 1-ю і 2-ю Євеною, з нагоди З'їзду, відбудеться самодіяльний мистецький виступ Осередків СУМА.

Ставайте гленами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками дванадцяти мільйонного Союзного майна!

Т-ВО УКР. ПРАВНИКІВ В АМЕРИЦІ : повідомляє, що : ЗВИЧАЙНІ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА

відбудуться В СУБОТУ, 2. ЧЕРВНЯ 1951 в год. 5-тій пополуноді в дом. Літер-Мист. Клубу в Нью-Йорку, 149 — 2-га Євеною (між 9-10 вул.)

На порядку наради вибір нової Управи і інші актуальні справи. Просимо всіх членів обов'язково явитися, а також всіх інших укр. правників як гостей. — Управа.

УВАГА! — ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦЯ!

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, ВІДІЛ У ДІТРОЙТІ : влаштує :

В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 Р. В ЗАЛІ НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ ВУЛ. МАРТІН СВЯТО ГЕРОІВ

для вшанування сл. пам'яті Вождя Української Національної Республіки: Головного Отамана СИМОНА ПЕТЛЮРИ, Полковника СВ-ГЕНА КОВАЛЬЦЯ І Головного Командира УПА Генерала ТАРАСА ЧУПРИНКИ, та всіх відомих і невідомих Борців, що життя своє віддали за Волю України.

Почат. у 4. год. попол. — Вступ за добровільними датками Цього самого дня в 12-їй годині у всіх українських церквах Діттройту ПАНХІДІ за Польгях за Самоцінну Соборну Українську Державу. Вступ українську громадськість Діттройту та околиці взяти масову участь у Святій заповіді. Управа ООЧСУ — Відділ в Діттройті.

„КРЕМЛІВСЬКІ ВІКНА НА БУЗІ“

Накладом видавництва „Вільна Україна“ у Львові вийшла збірка поезій молодого совєтського поета Ростислава Братуна п. з. „Світанки“. Всі вірші присвячені „визволенню“, „воз'єднанню з великим російським народом“, „найближчому другові та збирачеві всіх українських земель в єдиній українській совєтській державі“.

„В ПОРЯДКУ ДОПОМОГИ“ САТЕЛІТАМ

Агенство „РАТАУ“ повідомляє: „Державна публічна бібліотека У С С Р звернулася до всіх академії наук, університетів, наукових товариств країни народної демократії з пропозицією в порядку допомоги їм почати обмін науковими виданнями. На цю пропозицію палко відгукнулася бібліотека і члени Пекіна, Праги, Софії, Варшави, Будапешту, Бухаресту, Нанкіна, Любліна... Державна публічна бібліотека одержала листа з Чехословаччини від працівників Турчанської бібліотеки. Вони написали: „З радістю вітаємо пропозицію про обмін виданнями...“

● Совєтський представник на конференції заступників міністрів закордонних справ в Парижі згодився на дальші західні компромісові пропозиції, у висліді чого збільшилася теж можливість конференції „чотирьох великих“.

ШТУЧНИЙ МАРМУР У ЩИРЦІ

Київський учений Бродко розробив спосіб одержання штучного мармуру зі звичайного каменя. Після розпилювання її термічної обробки камені піддається перекристалізації. Штучний мармур виробляють уже на щирецькому гіпсовому заводі на Львівщині.

УВАГА! — ПАСЕЯН І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ПАСЕНКУ, СИЛАМИ ХОРУ ім. ЛИСЕНКА, при співстватві Українського Горожанського Клубу, Сестринства Св. Покрови, 97 відділу УНСоюзу, 182 відділу УНСоюзу, Братство св. О. Миколая та Відділу Народної Помочі : влаштує :

В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 Р. в годині 7-їй ввечері В ПРИМЩЕННІ ЦЕРКОВНОЇ ЗАЛІ при 45-47 Hope Ave., Passaic, N. J.

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ для вшанування 25 річниці смерті СИМОНА ПЕТЛЮРИ, Голови Української Народної Республіки і Головного Отамана Військ У.Н.Р. До чисельної участі запрошує — Комітет.

УВАГА! ПЛАСТУННИ-ПЛАСТУНИ!

В ДНЯХ 26. І 27. ТРАВНЯ 1951 : відбудеться : В DEANS, N. J., НА ФАРМІ СТАНЛІЯ МИКИТКИ (адреса: Deans Lane, Deans, N. J.) СВЯТО ВЕСНИ ПЛАСТОВИХ СТАНЦІЙ NEW YORK, NEWARK і доокочичних Пластових осередків. ВІДКРИТТЯ субота, в год. 1-їй попол. ВАТРА в суботу в год. 8-їй ввечері. ЗАКРИТТЯ неділя, год. 5-а попол. Всіх обов'язує пластовий однострій і власний таборний виряд. Доїзд до місця таборування автобусом „Greyhound“ до Deans, N. J., або поїздом Penna R.R. до станції Deans, або Monmouth, N. J. Скоб! — Команда Свята Весни.

УВАГА! — ШІКАГО І ОКОЛИЦЯ!

ВІДІЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ та БРАТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОДВУ в ШІКАГО, ІЛЛ. : влаштують :

В СУБОТУ, 26. ТРАВНЯ 1951 Р. В ЗАЛІ ШКОЛИ ШОПЕНА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

для вшанування пам'яті трагічно згинувших з рук ворогів України Вождів Української Нації сл. п. СИМОНА ПЕТЛЮРИ і полк. СВГЕНА КОВАЛЬЦЯ.

Святочну промову вголосить д-р ЮЛІАН ВАСИЛІЙ. — Мистецьку частину програми виконатимуть найкращі мистецькі сили! — Крім того, буде висвітлений ПЕЧЕНЕ ПОКАЗУВАННЯ документальний фільм про Головного Отамана СИМОНА ПЕТЛЮРУ. Початок у 8-їй годині ввечері. До масової участі в цій академії, що проходить під гаслом „ДІВІ ПОСТАТТИ — ОДНА ІДЕЯ“, запрошує Святочний Комітет.

УВАГА! — ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦЯ!

ТОВАРИСТВО ім. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 146 У.Н.С. : святкує :

40-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 Р. (Sunday, May 27, 1951)

В УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІМ ОСЕРЕДКУ під ч. 2965 Карпендер вул., Дітройт, Міш. Початок у годині 3-їй пополуноді.

Отсим щиро запрошуємо всіх членів прибути до Церкви на пазахиду за померлих членів у годині 12. пополуноді. На Концерт запрошуємо громадян, місцевих і позамісцевих. В концерті візьмуть участь визначні сили, котрих Ви ще не мали нагоди почути. Головним промовцем буде заступник головного пресидіяка У. Н. Союзу П. Лисогір, молодий чоловік, що вже роджений в Америці. Хто хоче набути тикет на Бенкет, може дістати від членів або при вступі. Товариський Комітет.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК

Комітет для придбання "Українського Народного Дому".
Комунікат Ч. 1.

Після кількох спроб української громади в Нью-Йорку придбати наново якийсь власний дім, де американсько-українські організації Нью-Йорку могли б знайти приміщення для виконання наміченої їхніми статутами праці, відбулося з ініціативи "Українського Інституту Америки" в дні 4, 5, 6 травня у приміщенні ОДВУ при 20. Ст. Марк П. Л. Завдання представників американсько-українських організацій, які після основної дискусії у цій справі внесли наступну резолюцію:

"Збори представників українських організацій, що зібрані в дні 4, 5, 6 травня 1951 р., з ініціативи "Українського Інституту Америки" в справі придбання "Українського Культурного Осередку" в Нью-Йорку, а з огляду купна дому "Бетгоузен Голд", вважають, що ця справа є актуальною й необхідною та об'язують робити всі старання у своїх організаціях для зrealізації цієї справи".
Водночас підтверджено існування окремого Комітету для придбання "Українського Народного Дому" в Нью-Йорку, що його обрано було на зборах

представників українських організацій Нью-Йорку в дні 12, 13 лютого 1950 р. Йому доручено виконання схваленої резолюції.
Самий Комітет доповнено новими членами так, що після уконституювання й кооптації ще одного члена самим Комітетом — склад Комітету для придбання "Українського Народного Дому" такий: Інж. Мирослав Лепкалюк, голова; мгр. Рома Гуглевич і Мартин Малетич, містоголови; інж. Іван Когут, секретар; Петро Кучма, скарбник; Ірина Скюдзинська, адв. Микола Гаврилюк, д-р Семен Демидчук, Петро Зарецький, проф. Михайло Лисогір, інж. Юліан Нанаси та Микола Чопик — члени.
Нью-Йорк, 18. травня 1951.

За Комітет: Мирослав Лепкалюк, голова; Іван Когут, секретар; Петро Кучма, скарбник.

НЬО БРОНСВІК, Н. ДЖ.

Вшанування 90-тих роковин смерті Тараса Шевченка

Українська громада Нью-Бронсвіку й околиці влаштувала 14 квітня Тарасове Свято для відзначення 90-тих роковин смерті нашого національного Пророка.
Свято відкрили голова Об'єднаного Комітету місцевих українських організацій, о. Василь Танчак, що привітав гостей та українську громаду, яка — без різниці на віроповідання та місце свого походження й організаційні чи світоглядні утворення — збиралася численно (понад 250 осіб) у залі "Кіно Європа", щоб — уперше на цьому терені — вшанувати пам'ять українського Генія.
Хор українських дітей у народних одягах відспівав американський гімн, у фортепіановому супроводі п-ні д-р Ярослави Грибович, після чого п-на Маруся Дебайко, у короткому слові в англійській мові, підкреслила національне та вселюдське значення нашого безсмертного Кобзаря.

Мистецьку частину програми відкрили чоловічий хор "Трембіта" з Нью-Йорку, під проводом дириг. з. Дубоша, "Заповітом" Т. Шевченка. Гостинний виступ цього хору, як і відомого нашого соліста, п. Осипа Стецюра, підняв високо рівень цієї небуденної imprezi.

П. Стецюра виконав дві композиції до слів Поета та одну народну пісню, а своїм могутнім "Ой, Дніпре, мій Дніпре" причарував до себе всю аудиторію. Хор "Трембіта" дав з свого чудового Шевченківського репертуару в 1-й частині: "Огні горить", "Садок вишневий коло хати", Дітячі рецитації дівчинки Марусі Сіцької ("Учітєся, брати мої") та хлопчика Ігора Пронія ("Молитва") доповнили цілість цієї гармонійно побудованої частини.
Другу частину програми започаткував хор "Трембіта" безсмертним у своєму трагізмі та вічним у своєму протесті проти темного царства "Прометей", після чого проф. Василь Ратич у своїй доповіді, багато ілюстрованій цитатами з творчості Національного Пророка і Вчителя, вказав на вагу його безсмертної спадщини для сучасного покоління, зокрема для і, "не в Україні сухих земляків моїх". З черги, хор відспівав боснійський марш Мих. Гайворонського "За рідний край", а пані Соня Минька віддекларувала з великим відчуттям "Розрита могила" Т. Шевченка.

На закінчення, група маленьких дітей, у народних строях, відтворила зворушливу живу сцену перед портретом Батька Тараса. При відкритій сцені, з якої немов усміхалося задивлене в майбутнє української нації лице Поета в молодому віці, й золотом сяли золоті його

слова "Учітєся, брати мої" — відспівала публіка і хор гімніко, бадурю і надійно — "Ще не вмерла України!".
"Тарасовим Святом" дала українська громада в Нью-Бронсвіку й околиці незалежний доказ своєї живучості, національної свідомості та свого нерозривного зв'язку з Рідним Краєм, що ще далі стогне у більшовицькому ярмі, а разом з тим доказ своєї непохитної віри, що при братерській єдності та співпраці народ переможе лютого ворога. І тим шляхом іде тутешня громада.

Упродовж кількох місяців завдяки упертим зусиллям життя наше поживалося. Створено Об'єднаний Комітет місцевих організацій (п.п. Галелюк, Мих. Васильюк та Мих. Яремус), якого завданнями, хоч і не виключно своїми силами, але гідно вшановано пам'ять Тараса Шевченка. У його підготовці взяв участь широкий український загаль: давні й нові поселенці, чоловіки й жінки, молодь та "наші найменші".

Присмо тут підкреслили велику жертвенність господаря свята, п. Демяна Кучковського, що зовсім безкоштовно відступив на ту ціль свою залу "Кіно Європа". Вагату труду покладали декоратори сцени.
Та у найбільшій вірі причинилися до звеличення нашого Свята гостинні виступи соліста п. Осипа Стецюра й чоловік хору "Трембіта", що разом з своїм головою, п. Осипом Утриском, і диригентом, п. Дубошем, подали свою помічну руку наші виступи. За цей великий вияв громадського почуття складає Комітет Свята Дорогим Гостям, як теж акомпаніаторам (п.п. Роман Стецюра й д-р Грибович Ярослав) сердечну подяку.

Чистий дохід з Свята розділено в той спосіб: "Червоний Хрест" — \$25, УККА — \$20, "Писанка" для ЗУАДК — \$18.70.
В. Р.

ЛОС-ЕНДЖЕЛЕС, Каліф.

Академія в пам'ять Тараса Чупринки

Українське громадянство м. Лос-Енджелес вже другий раз відмічає героїську смерть ген. Тараса Чупринки.
Дня 15 квітня ц. р. Українська Центральна влаштувала жалобну Академію. В год. Злополудні в приміщенні Данської Аудиторії зішлюсти громадянство, щоб вшанувати пам'ять нашого останнього героя з ім'ям якого дерзотно зв'язаний найбільш героїчний етап революційно-визвольної боротьби України.

Голова Української Центральної Жук И. відкрили вступним словом Академію, а основний реферат виколовив письменник П. Вайлей, накреслюючи значення Тараса Чупринки в українському визвольному русі. В кінцевих словах доповідач звернувся до присутніх з такими словами: "Фізично немає між нами генерала Т. Чупринки, але він для нас не вмер і не вмере. Його дух живе і житиме вічно між нами так само, як в душах його бійців, командирів лунатиме до кінця ікнової життя голою його бойових наказів. Найкраще вшануємо пам'ять героїчно загиблого героя тим, що присвятимо всі наші зусилля, все життя й труди визволенню України".

Український хор під диригуванням п. Д. Якубенка відспівав три

ЧИТАЙТЕ УКРАїнськІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. БО ЧАСТЕ ГИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ.

ГРАМАТИКА УКРАїнськОї МОВИ

— зладив —
ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕНКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна \$2.00 —
Замовляйте у:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

НОВА КНИЖКА!
В ЙОГО ТІНІ
Автор: Петро Сагайдачний.
Це історично-біографічний нарис, присвячений пам'яті Двадцять П'ятих Роковин Смерті Голови Української Держави та Головного Отамана П. Війська — Симона ПЕТЛЮРИ.
Працю "В Його Тіні" можна зачитувати на Академіях і Святокуваннях як реферат, відомо багатьом фрагментами.
Ціна книжки 75 центів, порто 10 ц.
Книжку видає Українське Видання в Нью-Йорку. Адреса: UKRAINIAN PUBLISHING CO.
P. O. Box 235, Cooper Station, New York 3, N. Y., U.S.A.

УКРАїнськА КРАМНИЦЯ ВЗУТТЯ
"ГОВЕРЛЯ" ("HOWERLA SHOES")
203 Springfield Ave. (61st Prince St.), NEWARK, N. J.
Продаж мужеської і жіночої та дитячої обуви із знамих американських фірм взуття (nationally advertised brands), різних шкіряних виробів, жіночих торбачок, рукавичок, пальців та скарпеток.

ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО, П. МАЛИЦЬКИЙ, влас.
ПЕРЕВІЗ МЕБЛІВ І БАГАНУ
115 S. 2nd STREET, BROOKLYN, N. Y. Тел. STagg 2-3617

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

СІРАКЮЗ, Н. Н.
Академія в пам'ять генерала Тараса Чупринки
Дня 6 травня в залі Українського Народного Дому влаштувано заходом Спілки Української Молоді Америки жалобну академію в честь славного героя України, Командира УПА — Генерала Тараса Чупринки.
Академію відкрили п. І. Гуцуляк, потім сумівець П. Луцишин віддекларували вірш "Дума" І. Мазепи. Реферат виколовив п. Н. Павлив. Думки, які прелестно подав, і поставити дорогого і незабутнього Генерала та його боротьби не одного збудили з байдужості.
Пані О. Лупська віддекларувала вірш "Чупринка" і на тому закінчилася перша частина академії.
Після перерви відіграно п'єсу "В штабі УПА". Урочистий настрій зібраних в залі та добре продумана й вдало виконана програма академії — були гідним вшануванням пам'яті цього Лицаря.
Присутніх було 145 осіб, а було більше, якби академія була завчасу оголошена. Багато осіб не знали, що академія взагалі відбувається.
М—ч

Шукають Своїх Рідних
УВАГА: Зголошуючись на розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа акомпаніювати подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.
Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на поглядження вашої справи.
За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 6. травня 1951 р. помер член Укр. Зал. Тов. Дністер від. 361 У. Н. С.
ВАСИЛЬ ТРОЯН
Покійний родився 1893 р. в селі Кушадки, пов. Скалат, Зах. Україна. Похований в смутку дружину Євдиму і дочку Ану.
Похорон відбувся в середу 9. травня ц. р. з похоронного закладення під зарядом Івана Буцька, до Церкви св. Володимира при 14. вул. В. Н. П.
П. Кучма, скарб.

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19859 Сирову Татяну від Дурделі Романи.
19860 Остап Михайла з Костяшина (Белз) від батька Остапа Олексія.
19861 Садового Петра і Олександра з Капелі Бандуристів від Раздубного Андрія.
19862 Пукаса Семена з села Тарнава Нижня (Турка над Стриєм) від Терпелюх Анастасії, Михайла Пукаса.
19863 Горбанського Івана з с. Мокряни (Самбір) від Солончак Петра, сина Дмитра і Анни з Горбанських.

ДОБРІ ВІСТІ ПРО АСТМУ

Сповідують, що новий лік, званий PENNYL, приносить швидку чудову полегшу для тих, ХТО ТЕРПІТЬ ВІД АСТМИ.
Кажуть, що АСТМАТИЧНІ АТАКИ присвистування, кашлю, дуплихости й томлячого дихання нагло лагідніють під впливом цієї замінливої медицини. Багато людей, які давніше почувалися ослабленими з натугною шукали відлику внаслідок таких осоружних атак, тепер радісно признають, що осягнули полегшу по роках вже після зажиття першої долі.
Якщо ви терпите внаслідок дошкульної АСТМИ, не оглягайтесь якості платати по ПЕННИЛ. Можете дістати його по спеціальній ціні, коли вишлете оце повідомлення разом з вашим повним іменем і адресою до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 308, Box 762, Peekskill, N. Y.
Звідти вишлють вам дві три-доларові пляшочки ліку за \$5, тобто дають знижку \$1 на значній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть просто листомовою при доручуванні. Одначе зробить це тепер, бо привас невеликий.

Імя _____
Адреса _____
Місцевість _____

19864 Чубатого Михайла, сина і його матері з дому Канарок, Булку Славка з Грингорова, Вурина Василя і його сестру з Гавів Шляхтинських, о. Побігушки і усіх знайомих з Тернополя. Всі українські газети по цей бік залізної завіси просимо передрукувати.
19865 Наливаного Євгена від С. Деркача.
19866 Таращук Юліана від хрестної дочки Шостаківської Татяни.
19867 Васоник Василя і його синів Миколу, Василя і Михайла від Васоник Онуфрія.
19868 Морус Магдолоїну з с. Ганачів (Перемішляни) від Веднаж Михайла.
19869 Луців Теклю з с. Розгачів (Зборів) від братанці Луців Анни.
19870 Муху Івана Г. від А. Пішалка.
19871 Кравця Степана Корнівича з Житомира від Кондратюка Євгена.
19872 Нагачівця Івана і Марію з с. Хотинців (Яворів) від Параскеві з Макарівських Хмельовської.
19873 Марію з Паславських

Деркач і Марію з Лесник Пукачів від Олени з Паславських Когут з Хирова.
19874 Маценко Івана з с. Завос (Сянік) від сина Маценко Стефана.
19875 Односельчан з с. Ласкивці (Чортків) від Куратник Теодозії з д. Ваврин.
19876 Фольовку Мігала з с. Новоселиця (Кирилівка) від Святлік Анни.
19877 Кривокульського Антона, с. Олексія і Зузани від Анни Кривокульської, д. Тимофії і Софії.
19878 Бумбар Степана і Анджора з с. Горасців (Любачів від Бумбара Івана.
19879 Велеват Марію (55 р.) сестру від Велеват Федора, Юрка та Дмитра з с. Хрестів (Ліско).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАЙМІ, ФЛА. — Збори від. 368 відбулися в неділю, 27. травня, в год. 8. вечора, в домі п. Василя Подубинського, від. ч. 3321 N. W. 16. St., Miami, Florida. Присіть всі п. ч. члени Відділу точно прібути.
— За управу: В. Подубинський, пр.: М. Демчина, скарбник.

НЬОАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Чорноморська Січ, від. 14, подає до відомо, що місячні збори відбулися в середу, 23. травня, в год. 8. вечора, під ч. 508 — 18th Ave., в Січовім Домі. Присіть всі члени бути на зборах і взагалі цікавитися більше справами У. Н. Союзу, які для нас всіх є важливими. Рівнож просіть виринити місячні видатки, бо догучо члени будуть сусеждовати. Як що члени будуть можливо прібути на кокус з важних причин, тоді хай перешле свою вкладку на адресу: 363 Morris Ave. За урля: М. Васараб, предс.; М. П. Отрок, скарб.

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИ НА КУРСІ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСІ ІЗДІ.

КУРСИ МЕХАНІКІВ ІЗДІ АВТАМІ
Постарамось для Вас про екзамен Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помогамо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мові. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ Інструктори фахівці. Зал. в 1946.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., between 10th St. NEW YORK CITY

ПЕРЕВІЗ пасажирів, пакунків і речей у місті, поза місто і на дальшу віддаљу.

ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
Голоситесь 6-10 ранку і 6-10 веч.
Телефон: СУ. 9-7879
M. SHULGIN TRANSPORTATION
2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

НОВІ КАПЕЛЮХИ СОЛОМ'ЯНІ від \$1.75 вгору, з ПАНАМИ від \$3.25 вгору.

як рівнож легкі літні ФІЛЬЦОВІ капелюхи по приступних цінах.
Відновлямо куплені у нас капелюхи.
ПРОДАЄМО ШОВКОВІ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ.
(Говоримо по українськи)
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Між 2-ого і 3-ого Євено.) — Телефон: GR 5-3733.
Відкрито в патирано до 9-ої, суботу до 10-ої год. вечора.

МАГДАЛІНА ВАРТОН

Дня 28. квітня 1951 р. померла по короткій недужі в 72. р. життя МАГДАЛІНА ВАРТОН
довголітня члениця від. 347 У.Н. Союзу в Millville N. J.
Покійна залишила у смутку два сини, одну дочку, внуки і правнуки. Похорон відбувся у вісторок, 1. травня 1951 р. з римокатола, костела у Millville N. J. Поховано її на Holy cross Cemetery, Millville, N. J. — В.І.І.І.
Гр. Тимцій, скарб.

ГРИГОРІЙ ШЕВЧИК

Дня 7. травня 1951 упокоївся в Богі
ГРИГОРІЙ ШЕВЧИК
член Тов. "Запор. Січ", від. 155 У.Н.Союзу в Перт Амбой, Н. Дж.
Покійний родився в селі Ракова, повіт Сянок, Галичина. Прожив 57 років. До Союзу вступив 1917 р. Був добрим і прикладним членом.
Оставив в глибокому смутку жінку Ану, синів Івана, Стефана і Григорія, дочку Олену і три сестри. Похорон відбувся 11. травня з дому жалоби до греко-кат. церкви, при участі родини, знайомих і членів Тов. Січ.
Тайні останки поховано на греко-кат. цвинтарі в Перт Амбой, Н. Дж. — В. Н. П.
М. Чумер, скарб.

МАГДАЛІНА ВАРТОН

Дня 28. квітня 1951 р. померла по короткій недужі в 72. р. життя МАГДАЛІНА ВАРТОН
довголітня члениця від. 347 У.Н. Союзу в Millville N. J.
Покійна залишила у смутку два сини, одну дочку, внуки і правнуки. Похорон відбувся у вісторок, 1. травня 1951 р. з римокатола, костела у Millville N. J. Поховано її на Holy cross Cemetery, Millville, N. J. — В.І.І.І.
Гр. Тимцій, скарб.

ПРОДАЄМО ШОВКОВІ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ.

(Говоримо по українськи)
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Між 2-ого і 3-ого Євено.) — Телефон: GR 5-3733.
Відкрито в патирано до 9-ої, суботу до 10-ої год. вечора.

19880 Дудак Антона і Мишуф Івана від Бучковського Івана.
Голоситесь до:
UNITED UKRAJINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
101 S. 13th St., Philadelphia, Pa.

ДЯКОВЧИТЕЛЯ

— пошукус —
УКР. ПРАВОСЛ. ПАРАФІЯ В КОВТОВІЛ, ПА.
Від кандидата вимагається знання галицького напіву й старословянської церковної мови; ведення церковного хору, концертів, представлень і української школи. Платня згідно з умовою. Голоситесь до:
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
c/o Rev. M. Kashuba,
399 Charles St., Coatsville, Pa.

3. БЕРЕЗОВСКИ

УКРАїнськИ ПОГРЕБНИК
УПРАВЛЕННЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
625 East 8th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-8748
Дні вночі в модерній поминальній залі окремо наліжати.
Першорядна обслуга в усіх випадках без різниці національного зв'язку.
ІВАН ПРОЦІАК, нотар.

Литwyn & Litwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Шпіра і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬНО

УКРАїнськИ ПОГРЕБНИК
зарядку погребани по \$150 ціни так низькі як ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАРКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАїнськИ ПОГРЕБНИК
Замість-ої похоронати в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськА КРАМНИЦЯ ВЗУТТЯ
"ГОВЕРЛЯ" ("HOWERLA SHOES")
203 Springfield Ave. (61st Prince St.), NEWARK, N. J.
Продаж мужеської і жіночої та дитячої обуви із знамих американських фірм взуття (nationally advertised brands), різних шкіряних виробів, жіночих торбачок, рукавичок, пальців та скарпеток.

ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО, П. МАЛИЦЬКИЙ, влас.
ПЕРЕВІЗ МЕБЛІВ І БАГАНУ
115 S. 2nd STREET, BROOKLYN, N. Y. Тел. STagg 2-3617

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

УКРАїнськЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. Богачевський. Tel. OR. 3-2484
208 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.
Перевіз меблів, багажу і різних речей.

ТАРЗАН, ч. 2597. Небезпека іде твердо

Трикератопе з а трима вся, звернувши увагу на горісько-го провідника. Нагло ті, що були назад, скочили вперед і повпили свої списи у велике тїло.
Коли потвора впала. Тарзан владувався щастям своїм і свого товариства, тому, що їх не добачили горби. Аж тут...
... Ціла ватага вужолодей завернула швидко своїх іздових звірат і пустилася в сторону кривки.